

't Huis van Heden

HOSPICE ZUIDOOST-DRENTHE

Feiten en Cijfers

Onlangs is het onderzoeksrapport 'Hopevol' gepubliceerd. Het doel van het onderzoek was om op basis van de huidige stand van zaken van de Nederlandse hospices een advies op te stellen voor toekomstbestendige hospicezorg. Uit gegevens van het genoemde rapport en de VPTZ Registratierapportage 2022 zijn onderstaande gegevens gehaald.

Nederland kent drie soorten hospices:

- . 'Bijna-thuis Huizen' de Low Care Hospices. Dit zijn van oorsprong burgerinitiatieven. De zorg wordt door getrainde vrijwilligers geleverd en beroepsmatig ondersteund door een thuiszorgorganisatie. De hospices zijn veelal ondergebracht in een stichting. Deze hospices worden gedeeltelijk gesubsidieerd vanuit het ministerie van VWS.
- . High Care Hospices. Hieronder vallen hospices die vaak vanuit burgerinitiatieven zijn uitgegroeid naar in palliatieve terminale gespecialiseerde, zelfstandige zorginstellingen met professionele zorgverleners. Vrijwilligers zijn voor de zorg minder betrokken dan bij de 'Bijna-thuis Huizen'. De hospices worden volledig betaald door de zorgverzekeraars.
- . Palliatieve Units, deze zijn geïntegreerd in verpleeg- en verzorgingshuizen. De zorg wordt veelal door een specifiek team verleend. Vrijwilligers zijn in aantallen beperkt betrokken.

Voor bovenstaande instellingen zijn drie koepelorganisaties actief, elk met een eigen kwaliteitskader;

- . Vrijwillige Palliatieve Terminale Zorg Nederland (VPTZ). VPTZ is de koepel voor de lokale en regionale vrijwilligersorganisaties in de palliatieve terminale zorg. Hospices (met of zonder terminale thuiszorg) zijn veelal lid van de VPTZ.
- . Associatie voor Hospicezorg Nederland (AHZN), Hospices die voldoen aan de kwaliteitseisen van het PREZO keurmerk Hospicezorg kunnen lid worden bij de AHZN. Dit zijn merendeels de High Care Hospices.
- . ACTIZ is de branchevereniging voor organisaties in de ouderenzorg. Verpleeghuizen met een palliatieve Unit kunnen lid zijn van ACTIZ.

In 2022 waren er 108 'Bijna-thuis Huizen', 38 High care Hospices en 119 Palliatieve Units in Nederland (totaal 265).

Aangezien 't Huis van Heden een 'Bijna-thuis Huis' is, zal verder ingegaan worden op de feiten en cijfers van de VPTZ.

De inzet van vrijwilligers in de palliatieve terminale zorg stijgt vrijwel ieder jaar. In 2022 hebben 13.775 mensen in de laatste levensfase ondersteuning gekregen van een vrijwilliger. Dit betreft zowel de inzet in de thuissituatie (3.800) als in het hospice (9.975). Het is verheugend te melden dat ook het aantal vrijwilligers meestijgt met de steeds groter wordende vraag. De VPTZ telt 209 lidorganisaties, waarvan er 71 lidorganisaties alleen maar thuiszorg aanbieden, de overige 138 zijn hospices met of zonder thuiszorg. In 2022 waren ca. 13.000 vrijwilligers actief, waarvan ca. 10.000 in een hospice en 3.000 bij de thuiszorg. Nabestaanden geven de inzet van de vrijwilligers in de laatste levensdagen gemiddeld een 9,4. Een vrijwilliger is in de hospices op jaarbasis gemiddeld ca. 150 uur actief. In Nederland zijn ca. 675 bedden beschikbaar in de hospices, deze hadden in 2022 een bezettingsgraad van 77 %. Gemiddeld heeft een low-care hospice 5 kamers en zijn er ca. 90 vrijwilligers werkzaam per locatie.

Het bestuur, de staf, de vrijwilligers en medewerkers van Icare wensen u goede kerstdagen en een voorspoedig 2024

Werken in een hospice

Het is rond tien uur 's avonds. Samen met collega Anneke heb ik de avonddienst, mijn favoriete dienst. In de avond is de sfeer meestal rustig. De hectiek van overdag (eten koken, dagelijkse verzorging, schoonmaak, artsenbezoek) is voorbij en nu is er wat tijd om extra aandacht aan de gasten te geven, een praatje te maken, een spelletje te doen en vooral luisteren, heel veel luisteren.

Er is een verpleegkundige in huis voor de eventuele medische zorg en ook de normale zorgtaken gaan door, zij het in mindere mate dan overdag. Denk aan het helpen bij de toiletgang, het verfrissen van een gast, koffie, thee en wat lekkers verzorgen voor de gasten en hun eventuele bezoek, kleine taken waarbij er tijd en ruimte is voor het persoonlijke, wat diepere contact. De mensen die hier zijn hebben een levensverwachting van minder dan drie maanden, zijn uitbehandeld en worden palliatief verzorgd. Het laatste stuk van hun leven wordt zo comfortabel en aangenaam mogelijk gemaakt. Iedereen gaat daar op een eigen manier mee om. Sommige gasten praten vrij en openlijk over hun naderende einde van dit leven, anderen praten er liever niet over en soms is er regelrechte ontkenning. Dat kan er allemaal zijn en de gast geeft zelf aan of en wanneer hij of zij wil praten, iets wil vragen, enz.

Meneer Van B. is nu twee weken bij ons en hij is licht dementerend. Soms weet hij even niet meer wat hij ook weer wilde vragen of doen en zit of ligt er dan een beetje verloren bij. Gelukkig weet hij altijd de bel te vinden, die aan een koordje om zijn nek hangt. Hij maakt daar veelvuldig gebruik van. Vaak weet hij nog waarom hij belde, bijvoorbeeld bij toenemende pijn, trek in eten of drinken, naar het toilet moeten: allemaal dingen waarmee we goed uit de voeten kunnen. Maar soms weet hij het niet meer. Zo ook vanavond: hij belt en ik kom naar zijn kamer. Eerder, aan het begin van mijn dienst, heb ik meneer Van B. al even begroet en hem verteld dat Anneke en ik er vanavond zijn en dat hij kan bellen als hij ons nodig heeft. Maar dat is hij alweer vergeten.

"Wie ben jij ook weer?" vraagt hij. "Ed," zeg ik. "Ah ja, Frits! Nu weet ik het weer. Zeg Frits, weet jij waarom ik belde?" "Ik weet het niet, maar ik wil het wel eens raden," zeg ik. Zijn ogen beginnen te glimmen. Dat vindt hij leuk, zo'n raadspelletje. "Is het dat je wat wilt drinken misschien?" "Nee, dat is het niet. Het zijn mijn voeten." "Willen die iets drinken?" Een ogenblik kijkt hij me verbaasd aan en schiet dan in de lach. Ik zie dat hij wat verkrampt ligt en vraag of hij het fijn vindt als ik hem help om anders te gaan liggen. Dat wil hij wel en ik help hem om wat comfortabeler te gaan liggen.

"Nu mijn voeten nog," zegt hij. Ik trek de deken iets weg en voel aan zijn voeten. Die zijn steenkoud. Naast het bed heeft hij een elektrische voetenzak liggen. Ik trek hem een paar dikke sokken aan en doe de voetenzak over zijn voeten. Ik zet de schakelaar op warm. "Nu worden je voeten zo warm," zeg ik. "Niet weggaan!" brult hij ineens. Ik pak een stoel en ga bij hem zitten. Hij grijpt mijn hand beet en ik verbaas me over de kracht die deze doodzieke man van 92 jaar heeft. "Blijf hier even zitten, Fred," zegt hij. "Ik ga nergens heen," zeg ik. "Ik blijf bij je." Dat stelt 'm gerust. Hij mompelt nog wat, en begint in slaap te vallen. "Ik blijf bij je tot je slaapt," zeg ik. "En als je wakker wordt en er is iets, weet je de bel te vinden, toch?" Hij knikt en vlak voordat hij zijn volgende vraag stelt zie ik de

pretlichtjes in zijn ogen verschijnen, waardoor ik - uit eerdere ervaring - weet dat er een ondeugende opmerking of een grapje aankomt. Meneer van B. heeft veel humor en houdt van lachen, ondanks zijn lichamelijke toestand. "Kun je mijn voeten er niet gewoon afdraaien?" vraagt hij met die glimmoogjes van 'm. "Dat kan wel," zeg ik, "maar dan moet ik even gereedschap halen zo. Goed?" "Ja, dat is goed", lacht hij. Ga maar, ik ben moe dus ik ga slapen." "Goed, slaap lekker." Ik loop naar de deur, kijk nog even achterom en zie nog net die pretoogjes van 'm dichtgaan en dan zegt hij heel zachtjes en met een lachje: "Dank je wel, zuster Fred." Ik loop met een brede grijns de gang op.

Twee dagen later is meneer van B. rustig ingeslapen in het bijzijn van zijn zoon. Ik bewaar een fijne herinnering aan hem en ben blij hem gekend te hebben.

Waarom werd ik vrijwilliger?

Het was iets wat al jaren in mijn achterhoofd speelde en wat ik een tijdje geleden ben gaan doen: werken in een hospice. Mijn fascinatie met leven en dood, en de wens iets echt nuttigs (liefst ook praktisch) te kunnen doen, zijn de drijfveren. En het is nog fijner dan ik had verwacht. Juist op dat laatste stukje van iemands leven mag je af en toe een eindje meelopen. Genezing is niet meer van toepassing: mensen die in een hospice verblijven zijn – zoals dat heet – uitbehandeld, hebben een levensverwachting van maximaal drie maanden en komen daar sterven. De focus ligt dan ook geheel bij het zorgen voor zoveel mogelijk comfort en dat laatste stuk zo aangenaam mogelijk te maken. Dit wordt bereikt met palliatieve (verzachtende) zorg en veel aandacht en liefde. Of de gast nou vraagt of je even bij hem of haar wilt zitten, of ineens trek in appelmoes of een haring heeft: wij, de zorgvrijwilligers, zorgen ervoor. Ook een praatje, een spelletje, een lekkere hand- of voetmassage, een goed gesprek, meedenken over te regelen zaken en nog veel meer behoren tot de mogelijkheden. Ook sta je de familie en andere dierbaren bij; soms is goed luisteren echt het enige wat nodig is.

Daarnaast assisteer je soms de verpleegkundigen met diverse zorgtaken. Wat ik merk door die paar uurtjes per week dat ik dit doe (de avonddienst is mijn favoriet) is dat ik meer en gemakkelijker relatieveer dan voorheen: mijn eigen leven lijkt een stuk eenvoudiger dan eerder en de hobbels op mijn pad een stuk vlakker; ik kan tegenwoordig letterlijk in de lach schieten als ik aan mijn dagelijkse beslommeringen denk. Ik hoef maar even aan de gasten in het Hospice te denken en dan is de waan van de dag niet meer zo belangrijk. Dat is een groot geschenk. Vaak wordt gedacht dat er veel verdriet in een hospice heerst. Er komt zeker genoeg verdriet bij kijken, maar er wordt ook verrassend veel gelachen en met prachtige humor omgegaan met toch best zware onderwerpen.

Ik ben erg blij dat ik hier – naast mijn betaalde werk – voor heb gekozen.

Rijkdom!

Vier mooie weken samen

“Jaco ik wil graag naar een hospice”. Uit het niets en geheel onverwachts deelde Veronica mij dat begin dit jaar mede.

Ik schrok er in eerste instantie eigenlijk van. Ik was ervan uitgegaan dat zij thuis in ons nieuwe huis waar we net 2 jaar woonden zou willen overlijden. “Ik wil niet dat in het huis waar straks de kleinkinderen weer komen, iemand is overleden”. Dat was haar enige motivatie. Later hoorde ik ook van familie en vrienden dat ze er ook voor mij voor had gekozen om mij te ontlasten van de steeds verder oplopende zorg of mantelzorg door mij. Na bijna twee jaar strijden tegen de snelgroeïende en sneldelende vorm van longkanker heeft Veronica de strijd op moeten geven. Bijzonder trots was ik op haar hoe ze ook in die periode haar altijd lieve, enthousiaste, vrolijke, dankbare, opgewekte en voor iedereen zorgzame karakter overeind wist te houden met hetzelfde doorzettingsvermogen als wat ik altijd van haar gewend was geweest. Ik was in de gelukkige omstandigheid dat ik een half jaar eerder had kunnen stoppen met werken om samen met haar nog mooie herinneringen te maken.

We hebben nog wat leuke uitstapjes en sentimentale journeys mogen maken. Ook besteedde Veronica veel tijd aan haar grote trots: de vijf kleinkinderen. Het werken en het stoppen met werken gaat dan ongemerkt steeds meer over in “zorgen voor”. Iets wat ik graag langer had willen doen.

We kenden elkaar al 48 jaar; zij was 14 en ik was 16. Dan maak je natuurlijk erg veel met elkaar mee. Je beleeft samen je tienertijd, wordt samen volwassen, verliefd en verloofd en dus getrouwd, krijgt samen kinderen, begint samen een eigen zaak, vreugde en verdriet. Als je nu zo terugkijkt is er best wel veel wat je dan samen hebt beleefd en wat in ons geval een gelukkige en hechte band heeft gesmeed. Maar dan komt uiteindelijk voor Veronica toch de mededeling dat ze uitbehandeld is. Dus ook dat laatste stukje, waar je samen ongewenst in terecht bent gekomen en wat onomkeerbaar is, dat wil je graag samen tot een mooi einde brengen. Dus ja, dan maar eens wat Hospices gaan bezoeken om te kijken of het ook iets is waarbij Veronica het gevoel zou hebben dat het goed, rustig en vredig is om zo naar het einde te gaan. 't Huis van Heden stond als eerste gepland om te gaan bezoeken voor een informatief gesprek. Ik zal dit nooit meer vergeten. We hadden een erg fijn, warm en meelevend gesprek met één van de coördinatoren. “Als zorgen voor” dermate belastend gaat worden dat je in deze fase geen tijd of energie meer hebt om aan elkaar toe te komen, dan wordt het tijd om te gaan overwegen hoe je dit anders in kunt gaan vullen”.

Die opmerking kwam binnen bij mij en toen realiseerde ik mij pas echt dat wij inderdaad al in die fase zaten. We kregen een rondleiding en konden ook een kamer bekijken die toen als enige leeg was maar eigenlijk later die dag weer bezet zou gaan worden. Aan het einde van het gesprek kreeg de coördinator het bericht dat de kamer geannuleerd was en dus eigenlijk nu vrij was. Oeps !! Dan komt de realiteit wel opeens heel snel dichtbij. We zouden 's middags nog een gesprek hebben met de huisarts over o.a. de tijd die Veronica nog te gaan had. Het advies van de huisarts was dat als er nu een kamer vrij was, het verstandig zou zijn deze te aanvaarden.

Veronica en ik waren zeer onder de indruk van wat we hadden gezien en beleefd tijdens ons bezoek aan het Hospice en inderdaad het “bijna thuis” gevoel dat wij daar al kregen maar

wat later alleen nog maar sterker zou worden tijdens het verblijf daar. De keuze was dus snel gemaakt en was er één waar we echt nooit meer spijt van zouden krijgen.

Veronica heeft daar nog bijna vier weken mogen verblijven. Vaak denk ik nu, maar ook toen, aan de woorden van de coördinator over het zorgen en niet meer aan elkaar toe komen. Uiteraard wordt er voor de gast gezorgd maar ook ik werd als partner zeker niet

vergeten. De liefde waar alle vrijwilligers hun “zorgen voor” mee omringen is werkelijk ongekend. Niets is hun te veel en mocht er toch een ongewone vraag of wens zijn dan is het hun uitdaging om het toch voor elkaar te krijgen. Elke dag meldde ik mij aan voor het avondeten dat ook door de vrijwilligers werd verzorgd. Smakelijk en afwisselend en met liefde en aandacht bereid. Veronica was de eerste drie weken nog prima in staat om met andere gasten gezamenlijk in de keuken te eten. Daar keek ze altijd erg naar uit! Ik ben elke dag bij Veronica geweest en legde haar 's avonds zelf op bed, na de laatste verzorging door de verpleegkundige. Niet dat dit moest maar gewoon omdat we dat samen fijn vonden. En met een gerust hart ging ik dan 's avonds naar huis, wetende dat Veronica daar in goede handen was. In die bijna vier weken hebben we erg veel tijd gehad om nog veel dingen in alle rust met elkaar te bespreken, uiteraard afgewisseld met het nodige bezoek van familie, vrienden en kennissen. Ook de zorgtaak voor het bezoek werd mij uit handen genomen waardoor ik ongemerkt ook weer wat tot rust kwam.

Hoe sceptisch ik in eerste instantie stond tegenover de keuze van Veronica om naar het Hospice te gaan, zo dankbaar en blij ben ik nu dat we in alle rust met de ondersteuning van de vrijwilligers, coördinatoren, zorgmedewerkers en huisartsen, deze laatste tijd van Veronica hier hebben mogen beleven.

Hulde voor jullie tomeloze liefde en inzet !

Namens Veronica en Jaco Heeren

Beeldende begeleiding in ons Hospice

Er is mij gevraagd of ik een stukje wilde schrijven voor de Nieuwsbrief. Dat doe ik graag, maar waar begin ik precies? Er is zoveel over te vertellen en soms is het moeilijk om de juiste woorden te vinden om het vak van beeldende begeleiding te omschrijven. Het omvat namelijk veel en is zo divers. Iedere gast is uniek en dus ook iedere beeldende begeleiding is uniek en verloopt anders. Het begint altijd met kennismaken met de gast en aanvoelen/vragen of ik nog iets kan betekenen.

Mensen denken vaak dat ik een creatieve activiteit aanbied. Dat lijkt ook wel zo op het eerste gezicht. Mensen zeggen weleens “oh, kom je weer knutselen en creatief doen met de gasten?” Ik begrijp deze vraag goed.

Het beeldend werken en de ontmoeting tussen gast en beeldend begeleider omvat gelukkig meer dan dat.

Ik wil mijn vak van beeldend begeleider en wat ik ‘kom brengen’ in het Hospice aan de hand van een voorbeeld toelichten. Een jonge vrouw R. (38 jaar) wil graag een kerstbal maken voor haar nichtje en neefje. (verder op pagina 4)

Beeldende begeleiding in ons Hospice (vervolg)

Het gaat hier niet over de kerstbal op zich, maar over de betekenis die erachter ligt. Zij wil graag iets achterlaten, iets nalaten, aan haar nichtje en neefje, die veel voor haar betekenen. Ze wil graag op haar eigen wijze iets maken wat van betekenis voelt, waarin ze haar gevoel kan uitdrukken. Ze kan ook iets kopen in de winkel, maar dat is niet wat zij bedoelt. Het gaat erover dat zij iets wil verbeelden waarin ze op zeer persoonlijke wijze haar liefde kan uitdrukken. In deze laatste fase van haar leven creëert ze een geschenk, iets tastbaars, waarin haar eigenheid ligt verscholen, voor haar dierbare nichtje en

neefje. Daarnaast heeft het werken aan het geschenk ook een helende werking voor haar. Ze wil de kinderen graag verrassen. Ook vindt ze het een fijn idee dat als ze er straks niet meer is, ieder jaar de kerstballen, met een foto van haar erin, in de kerstboom zullen hangen.

Dat geeft haar een troostrijk gevoel. Tijdens het maken, knippen en plakken zitten we samen aan tafel. We praten ondertussen over de afgelopen dagen en wat haar zoal beroert en bezighoudt. Even later komt haar moeder aan tafel erbij zitten. Moeder en dochter halen samen herinneringen op, terwijl R. verder gaat met de kerstbal. We noemen dit ook wel 'verdunde ernst'. Doordat we zo beeldend bezig zijn met onze 'handen', voelt het voor R. veilig en vertrouwd om bijna terloops wat te vertellen over haar binnenwereld. R. houdt niet zo van praten over gevoelens en haar taal om zich uit te drukken is creatief bezig zijn, iets creëren. Thuis maakte ze al veel creatieve dagboeken. Op deze wijze kon ze haar pijn en onmacht uitdrukken en haar gevoelens als het ware aan het papier toevertrouwen. Ik ben een aantal keren bij haar geweest. Soms was ook haar moeder erbij, die veel behoefte had om te praten. Als beeldend begeleider betrek ik dan ook zo nodig naasten/dierbaren erbij. Het waren bijzondere ontmoetingen. We spreken in de beeldende begeleiding van 'aanreiken' en niet van 'aanbieden'. We stemmen af op het verlangen van de gast. Wat kan in deze laatste fase wellicht nog van betekenis zijn met betrekking tot het afscheid nemen van het leven en dierbaren? Beeldende begeleiding kan een vorm zijn om bijv. verbinding te zoeken/voelen met dierbaren, een gevoel van zingeving bieden, samen beeldend werken met een dochter of kleinkind of een levensverhaal laten optekenen. Er zijn talloze voorbeelden wat er mogelijk is. De gast heeft de regie en bepaalt wat hij/zij graag wil en waar hij/zij nog behoefte aan heeft. Ik sluit me daarbij aan en zorg dat het mogelijk wordt gemaakt. Een beeld zegt meer dan 1000 woorden is de uitspraak. Soms klopt dat ook wel. Soms zijn er geen woorden te vinden voor wat iemand van binnen voelt en ervaart. Veel mensen maken bijv. een herinnerings-/hartendoosje voor hun geliefden. Dat is laagdrempelig en betekenisvol tegelijk. Daarnaast kan het ook zijn dat iemand altijd al graag creatief bezig was, zoals R. in bovenstaand voorbeeld. Dan probeer ik daarop aan te sluiten en te kijken naar wat er nog mogelijk is wanneer iemand dat nog graag wil.

Beeldende begeleiding kan o.a. troost geven, ontspanning bieden, verbinden, ontlasten, ruimte geven om onafgemaakte zaken een plek te geven, uitdrukking geven aan wat er van

binnen leeft. Kortom, een bijdrage leveren aan kwaliteit van leven en afscheid nemen in deze laatste fase van het leven.

Hilda Metselaar,

Beeldend begeleider & kunstzinnig rouwcoach.

Wist u dat.....?

- het Hospice in juli een hele fijne donatie ontvangen heeft van de ondernemingsraad van Prysman (voormalig Draka) te Emmen? En dat de besturen van het Hospice heel verheugd zijn een donatie uit het bedrijfsleven te mogen ontvangen.
- de zorgvrijwilligers de cursus: "Barsten in het levensverhaal" hebben gevolgd? Als je er wil zijn voor de gasten in 't Hospice en bij de cliënten thuis, dan moet je je kunnen "leegmaken". Ook moet je je er bewust van zijn dat je eigen opgelopen barsten in het leven, van invloed kunnen zijn op het er willen zijn voor de gasten of cliënten thuis.
- het Hospice een mooie donatie ontvangen heeft van Stichting Goede Doelen Valthe?
- wij afscheid hebben genomen van Icare wijkverpleegkundige Marieke Kamphuis? Gelukkig blijft Marieke nog wel zijdelings betrokken bij het Hospice als verpleegkundige in het specialistisch team van Icare. Wij bedanken Marieke voor haar inzet en betrokkenheid bij en voor het Hospice.
- wij 7 december een gezellig samenzijn hebben gehad met alle vrijwilligers bij de Berenshoeve in Emmen? Tijdens deze gezellige bijeenkomst stonden we ook stil bij een aantal jubilea, 11 vrijwilligers zijn 5 jaar in dienst, 3 vrijwilligers zijn 10 jaar in dienst en 1 vrijwilliger en een coördinator zijn 15 jaar in dienst.
- de vier hospices in Drenthe een bijdrage van de Provincie Drenthe hebben gekregen ter gedeeltelijke vergoeding voor de extra energiekosten waar de hospices mee geconfronteerd werden in 2022/2023?
- de Provincie Drenthe de hospices in Emmen, Hogeveen en Meppel ondersteunt met het maken van een energiescan van de gebouwen, met het doel de energielasten van de hospices zo veel mogelijk te beperken?
- Anita Zimmer per 1 december één middag per week stage gaat lopen in het Hospice? Anita volgt de 2,5 jarige opleiding harptherapie. De klanken van een harp worden als rustgevend ervaren. Inmiddels heeft één van de gasten als proef al mogen genieten van de harpklanken. Het was een cadeautje, was zijn reactie.

Deze Nieuwsbrief is een uitgave van:

't Huis van Heden, Hospice Zuidoost-Drenthe
Het redactieadres van de Nieuwsbrief is:

Hospice 't Huis van Heden

Markeweg 1 7822 GC Emmen

Telefoon: 0591- 65 11 20

E-mail hospice: info@hospice-emmen.nl

E-mail redactie: nieuwsbrief@hospice-emmen.nl

Website: www.hospice-emmen.nl

Bankrekeningnummer NL 95 RABO 0123222877 t.n.v.
Stichting Vrienden van het Hospice Zuidoost-Drenthe.